

נספח י' – תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ודרישות תיעוד

א. תחולה

1. נספח זה* מתאר את השימוש בשיטת הפסדי אשראי צפויים (Current Expected Credit Losses – להלן שיטת CECL) לשם קביעת ההפרשות להפסדי אשראי (Allowance for Credit Losses) בגין הלוואות המוחזקות להשקעה, השקעות נטו בחכירות, ואיגרות חוב המוחזקות לפדיון שהטיפול החשבונאי בהן הוא על בסיס עלות מופחתת. בנוסף, נספח זה מתאר את השיטה לאומדן ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרות חוב זמינות למכירה, בהתאם לתת-נושא 30-326 בקודיפיקציה.
2. שיטת CECL המתוארת בנושא 326 בקודיפיקציה בדבר מכשירים פיננסיים - הפסדי אשראי (להלן נושא 326), חלה על נכסים פיננסיים הנמדדים על בסיס עלות מופחתת, על השקעות נטו בחכירות, ועל חשיפות אשראי חוץ-מאזניות (להלן בנספח זה - נכסים פיננסיים), לרבות:
 - א. חובות (Financing Receivables) כדוגמת הלוואות המוחזקות להשקעה;
 - ב. משיכות יתר המוחזקות להשקעה;
 - ג. איגרות חוב (Debt Securities) המוחזקות לפדיון;
 - ד. חייבים (Receivables) הנוצרים מעסקאות של הכנסות הנכללות בתחולת נושא 606 בעניין הכנסות מחוזים עם לקוחות, ובתחולת נושא 610 בעניין הכנסות אחרות, החל, לדוגמה, על מכירה של נדל"ן שנתפס;
 - ה. סכומים בני השבה בגין ביטוח משנה, הנוצרים מעסקאות ביטוח הנכללות בתחולת נושא 944 בעניין ביטוח;
 - ו. חייבים הקשורים להסכמי רכש חוזר ולהסכמי השאלת ניירות ערך הנכללים בתחולת נושא 860 בעניין העברות ושירות (Servicing);
 - ז. השקעות נטו בחכירות המוכרות על ידי מחכיר בהתאם לנושא 842 בעניין חכירות; וכן
 - ח. חשיפות אשראי חוץ-מאזניות, הכוללות חשיפות אשראי חוץ מאזניות בגין מחויבות למתן אשראי, כתבי אשראי בעתודה (Standby Letters of Credit), ערבויות פיננסיות שאינן מטופלות חשבונאית כביטוח, ומכשירים דומים אחרים, למעט מכשירים הנכללים בתחולת נושא 815 בעניין נגזרים וגידור.
3. שיטת CECL לא חלה על הנכסים הפיננסיים הבאים:
 - א. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד, לרבות אותם נכסים שעבורם נבחרה אופציית השווי ההוגן;
 - ב. איגרות חוב זמינות למכירה;¹
 - ג. הלוואות מוחזקות למכירה;
 - ד. חייבים בגין הלוואה על פוליסה של ישות מבטחת;
 - ה. הלוואות ויתרות חובה בין ישויות הנתונות לשליטה משותפת; וכן
 - ו. חייבים הנובעים מחכירות תפעוליות.

* ההנחיות בנספח זה מבוססות על הצהרת מדיניות של רשויות הפיקוח על הבנקים בארצות הברית מיום 8.5.2020, בדבר: "Interagency Policy Statement on Allowances for Credit losses". הנחיות מהותיות נוספות של צוות רשות ניירות ערך בארצות הברית כפי שנכללו ב-SAB 119 מיום 25.11.2019 שולבו בנספח זה.
¹ ראו: תת-נושא 30-326 בקודיפיקציה בדבר מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי – איגרות חוב זמינות למכירה (להלן תת-נושא 30-326).

ב. מדידת הפרשות להפסדי אשראי בגין הלוואות, חכירות, איגרות חוב מוחזקות לפדיון, וחשיפות

אשראי חוץ-מאזניות

4. הפרשות להפסדי אשראי - כללי

א. הפרשה להפסדי אשראי היא חשבון הערכה המנוכה מבסיס העלות המופחתת, או נוסף לבסיס העלות המופחתת, של נכסים פיננסיים כדי להציג את הסכום נטו שצפוי (expected) כי ייגבה לאורך התקופה החוזית² של הנכסים. באמידת הסכום נטו שצפוי להיגבות, על ההנהלה להביא בחשבון את ההשפעות של אירועי עבר, תנאים נוכחיים, ושל תחזיות סבירות וניתנות לביסוס על יכולת הגבייה (collectability) של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי.³ נושא 326 דורש מההנהלה להשתמש במידע ובציפיות רלוונטיים שצופים פני עתיד, הלקוחים מתחזיות סבירות וניתנות לביסוס, לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים.

ב. יש להעריך את ההפרשות להפסדי אשראי לסוף כל תקופת דיווח. ככלל, השיטות המשמשות לקביעת הפרשות להפסדי אשראי תיושמה בעקביות לאורך זמן, ועליהן לשקף את הציפיות הנוכחיות של ההנהלה להפסדי אשראי. שינויים בהפרשות להפסדי אשראי הנובעים מהערכות תקופתיות אלה נרשמים בצורת גידול או קיטון בהוצאות הרלוונטיות בגין הפסדי אשראי. כאשר מידע זמין מאמת כי הלוואות ספציפיות, ניירות ערך, נכסים אחרים, או חלקים של אלה, אינם ניתנים לגבייה, הסכומים הללו יימחקו חשבונאית באופן מיידי⁴ כנגד ההפרשות להפסדי אשראי הקשורות אליהם.

ג. אומדן הרמה הנאותה של ההפרשות להפסדי אשראי כרוך במידה רבה של שיקול דעת ומטבעו אינו מדויק. התהליך שמיישם התאגיד הבנקאי לקביעת ההפרשה להפסדי אשראי עשוי להביא לקביעת טווח של אומדנים של הפסדי אשראי צפויים. על התאגיד הבנקאי לבסס ולתעד את האומדן הטוב ביותר שלו במסגרת הטווח של הפסדי האשראי הצפויים.

5. הערכה קבוצתית של הפסדים צפויים

א. נושא 326 דורש להעריך את ההפסדים הצפויים על בסיס קבוצתי כאשר הנכסים הפיננסיים בעלי מאפייני סיכון דומים. ניתן לצרף יחד נכסים פיננסיים לקבוצות על בסיס מאפיין אחד, או שילוב של מאפיינים.

ב. דוגמאות למאפייני סיכון שרלוונטיים להערכה זו כוללות, בין היתר:

- (1) ציוני אשראי או דירוגי אשראי, פנימיים או חיצוניים;
- (2) דירוגי סיכון או סיווגי סיכון;

² בהתאם להנחיות נושא 326, קביעת התקופה החוזית על ידי תאגיד בנקאי תשקף את חייו החוזיים של הנכס הפיננסי כשהם מותאמים לפירעונות מוקדמים, ולאופציות חידוש והארכה שאינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי התאגיד הבנקאי. למידע נוסף, עיינו בפרק "תקופה חוזית של נכס פיננסי" בנספח זה.

³ גביות (Recoveries) של סכומים שנמחקו חשבונאית הן מרכיב של אומדן ההנהלה לסכום הנקי שצפוי להיגבות בגין נכס פיננסי. הגביות הצפויות של סכומים שנמחקו חשבונאית בעבר או שצפויים להימחק חשבונאית אשר נכללות בהפרשות להפסדי אשראי, לא יחרגו מהסכומים המצטברים שנמחקו חשבונאית בעבר או שצפויים להימחק חשבונאית. בנסיבות מסוימות, ההפרשה להפסדי אשראי בגין תיק ספציפי או הלוואה ספציפית יכולה להיות שלילית, מכיוון שהסכום שצפוי שייגבה, כולל גביות צפויות של סכומים שנמחקו חשבונאית, עולה על בסיס העלות המופחתת של הנכס הפיננסי.

⁴ ראה הנחיות בסעיף 29 בפרק בדבר דוח כספי שנתי להוראות הדיווח לציבור.

- (3) סוג הנכס הפיננסי ;
- (4) סוג הביטחון ;
- (5) גודל ;
- (6) שיעור הריבית האפקטיבי ;
- (7) תקופה ;
- (8) מיקום גיאוגרפי ;
- (9) ענף הפעילות של הלווה ; וכן
- (10) בציר.

ג. מאפייני סיכון אחרים שעשויים להיות רלוונטיים לחלוקה לקבוצות של איגרות חוב מוחזקות לפדיון כוללים את המנפיק, התקופה, שיעור הריבית (קופון), התשואה, תדירות התשלומים, מקור ההחזר, מבנה התשלומים של איגרת החוב, ואופציות משובצות.

ד. נושא 326 אינו מכתוב את תהליך החלוקה של נכסים פיננסיים לקבוצות, לצורך הערכה קבוצתית. על כן, על ההנהלה להפעיל שיקול דעת כדי לקבוע מהי החלוקה המתאימה לקבוצות ואת השיטה שתשמש עבור כל קבוצה. על ההנהלה להעריך את חלוקת הנכסים הפיננסיים לקבוצות, על בסיס שוטף, כדי לקבוע אם הנכסים הפיננסיים בקבוצה ממשיכים לחלוק מאפייני סיכון דומים. אם לנכס פיננסי אין יותר מאפייני סיכון שדומים למאפייני הסיכון של נכסים אחרים בקבוצה שלו, יש להוציאו מקבוצה זו ולהעבירו לקבוצה אחרת של נכסים החולקים מאפייני סיכון דומים, אם קיימת קבוצה כזו.

ה. אם לנכס פיננסי אין יותר מאפייני סיכון שדומים למאפייני הסיכון של נכסים אחרים, יש להעריך את הפסדי האשראי שצפויים בגין אותו נכס באופן פרטני. נכסים שהוערכו באופן פרטני לא ייכללו בהערכה הקבוצתית של הפסדי האשראי הצפויים.

6. שיטות אומדן של הפסדי אשראי צפויים

א. נושא 326 אינו דורש שימוש בשיטת אומדן הפסד ספציפית לצורך קביעת ההפרשות להפסדי אשראי. ניתן ליישם שיטות שונות לצורך אומדן יכולת הגבייה הצפויה של נכסים פיננסיים, ושיטות אלה מיושמות בדרך כלל באופן עקבי לאורך זמן. אין הכרח ליישם את אותה שיטת אומדן הפסד לכל הנכסים הפיננסיים. ההנהלה אינה מנועה מלבחור שיטה שונה כאשר היא קובעת כי השיטה תביא לידי אומדן טוב יותר של ההפרשות להפסדי אשראי.

ב. שיטה עקבית לקביעת הפרשה להפסדי אשראי שתוכננה ויושמה כראוי צריכה להניב את האומדן הטוב ביותר של התאגיד הבנקאי ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי שלו. לפיכך על התאגיד הבנקאי להתאים את יתרת ההפרשה להפסדי אשראי, כלפי מעלה או כלפי מטה, בכל תקופת דיווח, כתוצאה מהבדלים שקיימים בין התוצאות של התהליך השיטתי לקביעת ההפרשה לבין יתרת ההפרשה הקיימת בספר הראשי.

ג. ההנהלה רשאית ליישם שיטת שיעור הפסד (loss-rate)⁵, שיטת הסתברות לכשל/הפסד בהינתן כשל (PD/LGD), שיטת שיעור נדידת אשראי (Roll-Rate), שיטת תזרים מזומנים מהוון (discounted cash flow), שיטה המשתמשת בלוחות גיול, או שיטה סבירה אחרת לאמידת הפסדי אשראי צפויים. השיטה או השיטות הנבחרות צריכות להתאים לנכסים הפיננסיים העומדים להערכה, לגודלו ולמורכבותו של התאגיד הבנקאי.

ד. בשיטת שיעור הפסד שיעורי ההפסד בדרך כלל משקפים את ניסיון הפסדי האשראי ההיסטורי של התאגיד הבנקאי בהתאם לתקופה החוזית שנותרה לפירעון של כל קבוצת הלוואות, כשהם מותאמים כדי לשקף את המידה שבה ההנהלה צופה כי התנאים הקיימים והתחזיות הסבירות והניתנות לביסוס יהיו שונים מן התנאים אשר שררו בתקופה שבמהלכה הוערך המידע ההיסטורי.

ה. בכל שיטה שתיבחר על ידי התאגיד הבנקאי לקביעת מדידות של הפסדי אשראי, על התאגיד הבנקאי להראות, תוך תיעוד, ששיטות מדידת ההפסד ששימשו לאמידת ההפרשה להפסדי אשראי לכל קבוצה של תיק האשראי, נקבעו בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובהתאם להוראות הדיווח לציבור במועד הדוח הכספי.

7. התקופה החוזית של נכס פיננסי

נושא 326 דורש מתאגיד בנקאי למדוד את אומדן הפסדי האשראי הצפויים לאורך התקופה החוזית של נכסיו הפיננסיים, בהתחשב בפירעונות מוקדמים צפויים. חידושים, הארכות, ושינויים בתנאי החוב מוחרגים מהתקופה החוזית של הנכסים הפיננסיים לצורך אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, אלא אם כן אופציות החידוש או ההארכה הן חלק מהחווה המקורי או המתוקן ואינן ניתנות לביטול ללא תנאי על ידי התאגיד הבנקאי. אם אופציות חידוש או הארכה כאלה קיימות, ההנהלה חייבת להעריך את הסבירות שהלווה יממש אופציות אלה כאשר היא קובעת את התקופה החוזית.

8. מידע על הפסדים היסטוריים

א. מידע על הפסדים היסטוריים מספק בדרך כלל בסיס להערכת הפסדי האשראי הצפויים על ידי התאגיד הבנקאי. מידע על הפסדים היסטוריים יכול להתבסס על מידע פנימי, מידע חיצוני או שילוב של השניים. על ההנהלה לבחון אם צריך להתאים את המידע על ההפסדים היסטוריים בשל הבדלים במאפייני הסיכון הספציפיים של הנכסים הנוכחיים, כגון הבדלים בתקני החיתום, בתמהיל התיק, או כאשר התקופות לפירעון והתנאים האחרים של הנכסים היסטוריים אינם משקפים את התנאים החוזיים של הנכסים הפיננסיים העומדים להערכה במועד הדיווח.

ב. במקרה זה על ההנהלה לבחון אם דרושות התאמות נוספות למידע על ההפסדים היסטוריים, כדי לשקף את ההבדלים בין התנאים הנוכחיים והתחזיות הסבירות

⁵ ניתן ליישם שיטות שיעור הפסד שונות לאמידת הפסדי אשראי צפויים במסגרת שיטת CECL. שיטות אלה כוללות את שיטת התקופה הממוצעת לפירעון (WARM), ניתוח בציר (vintage), שיטת תמונת מצב (Snapshot) או תיק פתוח (Open Pool).

והניתנות לביסוס לבין התנאים ששררו במהלך תקופת ההפסד ההיסטורי. ההתאמות למידע על הפסדים היסטוריים יכולות להיות כמותיות או איכותיות במהותן, ועליהן לשקף שינויים הקשורים לנתונים רלוונטיים (כגון שינויים בשיעורי האבטלה, פיגורים, או גורמים אחרים הקשורים לנכסים הפיננסיים).

9. תחזיות סבירות וניתנות לביסוס

א. נושא 326 דורש מן ההנהלה, כי לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים, היא תביא בחשבון מידע צופה פני עתיד שהוא סביר וניתן לביסוס, שהוא גם רלוונטי להערכת יכולת הגבייה של תזרימי מזומנים. תחזיות סבירות וניתנות לביסוס יכולות להתייחס לכל התקופה החוזית של נכס פיננסי או לתקופה קצרה מהתקופה החוזית. נושא 326 אינו מכתוב שיטה ספציפית לקביעת תחזיות סבירות וניתנות לביסוס ואינו כולל קווים ברורים לקביעת משך הזמן המזערי או המרבי של תקופת או תקופות החיזוי הסבירות וניתנות לביסוס.

ב. יש להפעיל שיקול דעת לצורך קביעת התקופה או התקופות המתאימות עבור כל תאגיד בנקאי. תחזיות סבירות וניתנות לביסוס יכולות להשתנות לפי מגזר האשראי או לפי נתון בודד שנכלל בתחזית. תחזיות אלה עשויות לכלול נתונים ממקורות פנימיים, ממקורות חיצוניים, או משילוב של השניים. ההנהלה אינה נדרשת לחפש את כל המידע האפשרי או להשקיע עלות ומאמץ מופרזים כדי לאסוף נתונים עבור תחזיותיה. עם זאת, אין להתעלם ממידע רלוונטי שזמין באופן סביר לצורך הערכת יכולת הגבייה של תזרימי המזומנים. על ההנהלה להעריך את נאותות התקופה או התקופות הסבירות והניתנות לביסוס בכל תקופת הדיווח, בעקביות לנתונים אחרים המשמשים לצורך אומדן הפסדי האשראי הצפויים.

ג. תאגידים בנקאיים רשאים לפתח תחזיות סבירות וניתנות לביסוס על ידי שימוש בתרחיש כלכלי אחד או יותר. נושא 326 אינו דורש שימוש במספר תרחישים כלכליים, אולם תאגידים בנקאיים אינם מנועים מלהביא בחשבון מספר תרחישים כלכליים לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים.

10. חזרה (Reversion)

א. כאשר התקופה החוזית של נכס פיננסי נמשכת מעבר לתקופה הסבירה והניתנת לביסוס, נושא 326 דורש לחזור (Reverting) ולהשתמש במידע על הפסדים היסטוריים, או באומדן מקורב מתאים, עבור אותן תקופות שמעבר לתקופת התחזית הסבירה והניתנת לביסוס (לרוב מכונה "תקופת החזרה" (Reversion Period)). ההנהלה רשאית לחזור ולהשתמש במידע על הפסדים היסטוריים עבור כל נתון בודד שנכלל בתחזית, או על בסיס אומדן ההפסד המלא.

ב. נושא 326 אינו דורש יישום של שיטת חזרה ספציפית או שימוש בתקופת חזרה ספציפית. החזרה לשימוש במידע על הפסדים היסטוריים יכולה להתבצע מיידית, על בסיס קו ישר, או בכל שיטה הגיונית ושיטתית. ההנהלה רשאית ליישם טכניקות חזרה שונות בהתאם לסביבה הכלכלית או לתיק הנכסים הפיננסיים. טכניקות חזרה אינן נחשבות לבחירת מדיניות חשבונאית, ויש להעריך את הנאותות שלהן בכל תקופת הדיווח, בעקביות לנתונים אחרים המשמשים לצורך אומדן הפסדי האשראי הצפויים.

ג. נושא 326 אינו מפרט מהו המידע על הפסדים היסטוריים שבו יש להשתמש בתקופת החזרה. מידע זה על ההפסדים ההיסטוריים יכול להתבסס על הפסדים ממוצעים בטווח הארוך או על הפסדים שהתרחשו במהלך תקופה או תקופות היסטוריות ספציפיות. ההנהלה רשאית להשתמש במספר תקופות היסטוריות שאינן רצופות. על ההנהלה להימנע מלבצע התאמות למידע על ההפסדים ההיסטוריים בגין התנאים הכלכליים הקיימים או בגין ציפיות לתנאים כלכליים עתידיים, עבור תקופות שהן מעבר לתקופה הסבירה והניתנת לביסוס. עם זאת, עליה לבחון את הצורך לבצע התאמות למידע על הפסדים היסטוריים בשל הבדלים במאפיינים הספציפיים של הנכסים הנוכחיים, כגון הבדלים בתקני החיתום, בתמהיל התיק, או כאשר תנאי הנכסים ההיסטוריים אינם משקפים את התנאים החוזיים של הנכסים הפיננסיים העומדים להערכה במועד הדיווח.

11. התאמות לגורמים איכותיים

א. אומדן ההפרשות להפסדי אשראי צריך להביא בחשבון את כל הגורמים המשמעותיים הרלוונטיים ליכולת הגבייה הצפויה של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי במועד הדיווח. ההנהלה יכולה להתחיל את תהליך האומדן של הפסדי האשראי הצפויים על ידי קביעת המידע על הפסדים היסטוריים של התאגיד הבנקאי, או על ידי השגת נתונים אמיינים ורלוונטיים המהווים קירוב לנתוני הפסד היסטוריים עבור כל קבוצה של נכסים פיננסיים שיש להם מאפייני סיכון דומים. הפסדי אשראי היסטוריים (או אפילו מגמות אחרונות בהפסדים) בדרך כלל אינם מהווים, כשלעצמם, בסיס מספיק לקביעת הרמה המתאימה של ההפרשות להפסדי אשראי.

ב. על ההנהלה לשקול אם יש צורך בהתאמה איכותית של אומדני הפסדי האשראי הצפויים למידע שעדיין לא הובא בחשבון בתהליך אומדן הפסדים. ההתאמות הללו לגורמים איכותיים יכולות להגדיל או להקטין את האומדן של ההנהלה של הפסדי האשראי הצפויים. התאמות לא נכללות בשל מידע שכבר הובא בחשבון ונכלל בתהליך אומדן הפסדים.

ג. על ההנהלה להביא בחשבון ולתעד את הגורמים האיכותיים הרלוונטיים לתאגיד הבנקאי במועד הדיווח, שעשויים לכלול, בין היתר⁶:

- 1) המהות, ההיקף והתנאים של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי, וכן מגמות בגורמים אלה;
- 2) קיום, גידול, והשפעה של ריכוזי אשראי כלשהם;
- 3) ההיקף, החומרה ומגמות של נכסים פיננסיים בפיגור, לא צוברים ובסיווג שלילי, של מחיקות חשבונאיות ושל גביית חובות שנמחקו חשבונאית⁷;
- 4) שווי הביטחון בהלוואות שגבייתן אינה מותנית בביטחון⁸;

⁶ בנוסח משולבים גורמים שפורסמו על ידי צוות ה-SEC במסגרת ההנחיות שנכללו ב-SAB119.

⁷ הלוואות בסיווג או דירוג שלילי הן הלוואות בסיווג נחות (או שווה-ערך) או סיווג מסוכן יותר במסגרת מערכת סיווג ההלוואות של התאגיד הבנקאי.

⁸ למידע נוסף על הלוואות שגבייתן מותנית בביטחון, עיינו בפרק "נכסים פיננסיים שגבייתם מותנית בביטחון" בנספח זה.

- (5) המדיניות והנהלים של התאגיד הבנקאי, לרבות שינויים ברמת הסיכון, במדיניות האשראי, בתקני החיתום, בנוהג לגביית חובות, למחיקה חשבונאית, ולגביות של סכומים שנמחקו חשבונאית;
- (6) איכותה של פונקציית סקירת האשראי של התאגיד הבנקאי;
- (7) הניסיון, היכולת, והעומק של הסגל המטפל בהלוואות, בהשקעות, ובגביית חובות, ושל חברי הנהלה וסגל רלוונטי אחר;
- (8) השפעות של שינויים בציפיות לפירעונות מוקדמים או בגורמים אחרים המשפיעים על ההערכה של התקופה החוזית של ההלוואות;
- (9) מצב הענפים בהם פועל התאגיד הבנקאי;
- (10) השפעתם של גורמים סביבתיים אחרים, כמו הסביבה הרגולטורית, המשפטית או הטכנולוגית; התחרות; ואירועים כמו אסונות טבע⁹; וכן
- (11) שינויים בפועל ושינויים צפויים בהתפתחויות ובתנאים הכלכליים והעסקיים, הבינלאומיים, הלאומיים, האזוריים והמקומיים¹⁰, שבהם פועל התאגיד הבנקאי, המשפיעים על יכולת הגבייה של נכסים פיננסיים. האמור כולל, בין היתר, השפעות של כל שינוי בתחזיות כלכליות סבירות וניתנות לביסוס, וכן תיעוד של מקורות מידע זמינים ורלוונטים שתומכים או סותרים את התחזיות של התאגיד הבנקאי.
- ד. ההנהלה עשויה להביא בחשבון את הגורמים הכמותיים הנוספים הבאים, שהינם ספציפיים לאיגרות חוב מוחזקות לפדיון במועד הדיווח:¹¹
- (1) השפעתם של שינויים שבוצעו לאחרונה באסטרטגיות ובמדיניות ההשקעה;
- (2) הקיום וההשפעה של שיטות הקצאת הפסד, ההגדרה של כשל, השפעת טריגרים של רמת ביצוע ושווי שוק, וחיזוקי אשראי ונזילות הקשורים לאיגרות החוב;
- (3) ההשפעה של נחיתות מבנית וירידה בביטחונות על ביצועי הרובד (tranche performance) של איגרות חוב;
- (4) איכות החיתום של ביטחון כלשהו המגבה איגרות חוב; וכן
- (5) השפעתן של התניות משפטיות הקשורות לאיגרות חוב.
- ה. הכיוון של שינויים ברמת ההפרשות להפסדי אשראי של תאגיד בנקאי לא תמיד יהיה עקבי לכיוון של השינויים ברמת ההתאמות לגורמים האיכותיים שמבוצעות בשל שילובן של תחזיות סבירות וניתנות לביסוס באומדן ההפסדים הצפויים. לדוגמה, אם יש מגמה ניכרת של שיפור באיכות האשראי של כל חלקי התיק של התאגיד הבנקאי בשנים האחרונות, אך הערכת ההנהלה לתחזיות סבירות וניתנות לביסוס מצביעה על הרעה

⁹ לרבות שינויים בתמריצים או בנכונות של הלווים לעמוד בהתחייבויותיהם.

¹⁰ השינויים וההתפתחויות בתנאים הכלכליים והעסקיים שיכללו בהתאמות לגורמים האיכותיים יתמקדו בגורמים שמשפיעים על יכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי ושהנם רלוונטיים לתיקי הנכסים הפיננסיים שלו. לדוגמה, גורם כלכלי בגין האבטלה הנוכחית או החזויה ברמה הארצית יכול להעיד על שוק עבודה חזק המבוסס על שיעורי אבטלה נמוכים ברמה ארצית, אך שיעור אבטלה מקומי שעשוי להיות גבוה יותר משמעותית, כגון עקב סגירה בפועל או חזויה של מעסיק מקומי גדול, יכול להיות רלוונטי יותר ליכולת הגבייה של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי.

¹¹ רשימה זו אינה ממצה ולא כל הגורמים הנמנים בה יהיו בהכרח רלוונטיים לכל התאגידים הבנקאיים.

צפויה באיכות האשראי של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי במהלך תקופת החיזוי, שיעור ההפרשה להפסדי אשראי מהתיק עשוי לגדול.

12. נכסים פיננסיים שגבייתה מותנית בביטחון

- א. נושא 326 מתאר נכס פיננסי מותנה בביטחון כנכס פיננסי שעבורו הפירעון צפוי להתקבל במהותו באמצעות תפעול או מכירה של הביטחון, כאשר הלווה, על סמך הערכת התאגיד הבנקאי, נמצא בקשיים פיננסיים במועד הדיווח. לפי הוראות הדיווח לציבור, ההפרשה להפסדי אשראי בגין הלוואה שגבייתה מותנית בביטחון נמדדת לפי השווי ההוגן של הביטחון, בין אם תפיסת הנכסים צפויה ובין אם לאו.
- ב. בעת אומדן ההפרשה להפסדי אשראי של הלוואה שגבייתה מותנית בביטחון, נושא 326 דורש שהשווי ההוגן של הביטחון יותאם כדי להביא בחשבון אומדן של עלויות למכירה, אם החוזר או הפירעון של הלוואה תלוי במכירת הביטחון. התאמות להפרשה להפסדי אשראי בגין אומדן העלויות למכירה אינן מבוצעות כאשר החוזר של הלוואה שגבייתה מותנית בביטחון צפוי להתקבל מתפעול הביטחון.
- ג. שווי ההוגן של הביטחון המבטיח הלוואה שגבייתה מותנית בביטחון עשוי להשתנות עם הזמן. אם השווי ההוגן של הביטחון במועד הערכת ההפרשה להפסדי אשראי ירד מאז מועד ההערכה האחרון של ההפרשה להפסדי אשראי, נדרש להגדיל את ההפרשה כדי לשקף את הירידה הנוספת בשווי ההוגן של הביטחון. באופן דומה, אם השווי ההוגן של הביטחון עלה במועד הערכת ההפרשה להפסדי אשראי, העלייה בשווי ההוגן של הביטחון משתקפת דרך הקטנת ההפרשה להפסדי אשראי. הפרשה שלילית כלשהי להפסדי אשראי שמתקבלת, לא תעלה על הסכום שנמחק חשבונאית קודם לכן. השינויים בשווי ההוגן של הביטחון שמתוארים לעיל, צריכים להיות מבוססים ומתועדים באמצעות הערכות שמאי (appraisals) או הערכות שווי (evaluations). יש לבצע הערכה תקופתית של תהליך קביעת השווי ההוגן של הביטחון. במסגרת הערכת תהליך קביעת השווי ההוגן של הביטחון ניתן לעשות שימוש בהשוואה תקופתית של הערכות השווי למחירי המכירה בפועל של נכסים ספציפיים שנמכרו.

12. בוטל¹²

14. נכסים שנרכשו עם הרעת אשראי

א. נושא 326 מגדיר את המונח נכסים שנרכשו עם הרעת אשראי (Purchased Credit – Deteriorated – PCD). נכסים שנרכשו עם הרעת אשראי הם נכסים פיננסיים שנרכשו, אשר, נכון למועד רכישתם, חלה בהם ממועד יצירתם הרעה שאיננה זניחה (more-than-insignificant) באיכות האשראי כפי שנקבע על ידי הערכת הרוכש. נושא 326 אינו כולל הגדרה מחייבת למונח הרעה שאיננה זניחה באיכות האשראי. על הנהלת התאגיד הבנקאי הרוכש לקבוע ולתעד תהליך סביר שישמש כדי לקבוע באופן עקבי מה מהווה הרעה שאיננה זניחה באיכות האשראי.

ב. בעת רישום הרכישה של נכסים שנרכשו עם הרעת אשראי, סכום הפסדי האשראי הצפויים נכון למועד הרכישה מתווסף למחיר הרכישה של הנכסים הפיננסיים, במקום לרשום הפסדים אלה בהוצאות בגין הפסדי אשראי. הליך זה קובע את בסיס העלות המופחתת (Amortized Cost Basis) של הנכסים שנרכשו עם הרעת אשראי. כל הפרש בין יתרת הקרן שטרם שולמה של הנכסים שנרכשו עם הרעת אשראי לבין בסיס העלות המופחתת של הנכסים נכון למועד הרכישה, הוא ניכיון או פרמיה שאינן קשורות לאשראי (non-credit). ההפרשה המקורית להפסדי אשראי והניכיון או הפרמיה שאינן קשורות לאשראי הנקבעות על בסיס קבוצתי במועד הרכישה, מוקצות בנפרד לכל נכס שנרכש עם הרעת אשראי.

ג. לאחר הרכישה, יש להתאים את ההפרשות להפסדי אשראי בגין הנכסים שנרכשו עם הרעת אשראי בכל מועד דיווח, בהתאם לזקיפה התואמת לזכות או לחובת ההוצאות בגין הפסדי אשראי כדי לשקף את אומדן ההנהלה הנוכחי של הפסדי האשראי הצפויים. הניכיון שאינו קשור לסיכון אשראי שנרשם במועד הרכישה ייצבר להכנסות ריבית על פני יתרת חייהם של הנכסים שנרכשו עם הרעת אשראי, על בסיס תשואה בלתי משתנה.

15. נכסים פיננסיים עם הסכמי שימור ביטחון

א. תאגידי בנקאיים עשויים להחזיק נכסים פיננסיים המובטחים על ידי ביטחון (כגון איגרות חוב) ואשר כפופים להסכמי שימור ביטחון הדורשים מן הלווה לחדש (replenish) באופן מתמשך את סכום הביטחון המבטיח את הנכס. אם השווי ההוגן של הביטחון פוחת, הלווה נדרש לספק ביטחון נוסף כפי שמפורט בהסכם.

ב. נושא 326 כולל הקלה פרקטית עבור נכסים פיננסיים עם הסכמי שימור ביטחון שבהם הלווה נדרש לספק ביטחון הגבוה או שווה לבסיס העלות המופחתת של הנכס וצפוי לחדש באופן מתמשך את הביטחון. באותם מקרים, קיימת להנהלה האפשרות לבחור ליישם את ההקלה הפרקטית של שימור הביטחון ולמדוד את הפסדי האשראי הצפויים של נכסים כשירים אלה על בסיס השווי ההוגן של הביטחון.¹³ אם השווי ההוגן של הביטחון גבוה

¹³ לדוגמה, תאגיד בנקאי מתקשר בהסכם רכש חוזר עם הסכם שימור ביטחון. ייתכן שההנהלה לא תחויב לרשום את הפסדי האשראי הצפויים בכל מועד דיווח, כל עוד שווי ההוגן של הביטחון גדול מבסיס העלות המופחתת של הסכם הרכש החוזר. ראו סעיף 46-55-20-326 לקודיפיקציה למידע נוסף.

מבסיס העלות המופחתת של הנכס הפיננסי, וההנהלה צופה שהלווה יחדש את הביטחון ככל שיידרש, התאגיד הבנקאי עשוי לקבוע כי הציפייה לאי תשלום של בסיס העלות המופחתת היא אפס, כאשר היא מיישמת את ההקלה הפרקטית של שימור הביטחון. בדומה לכך, אם השווי ההוגן של הביטחון במועד הדיווח נמוך מבסיס העלות המופחתת של הנכס הפיננסי, וההנהלה צופה שהלווה יחדש את הביטחון ככל שיידרש, ההפרשה להפסדי אשראי מוגבלת להפרש שבין השווי ההוגן של הביטחון במועד הדיווח לבין בסיס העלות המופחתת של הנכס במועד הדיווח לצורך יישום ההקלה הפרקטית של שימור הביטחון.

16. ריבית לקבל שנצברה

א. נושא 326 כולל ריבית לקבל שנצברה (accrued interest receivable) בבסיס העלות המופחתת של נכס פיננסי. כתוצאה מכך, ריבית לקבל שנצברה נכללת בסכומים שעבורם נאמדות הפרשות להפסדי אשראי. ככלל, כל ריבית לקבל שנצברה שאינה ניתנת לגבייה נמחקת חשבונאית כנגד ההפרשה להפסדי אשראי הקשורה אליה.

ב. נושא 326 מתיר לבצע מספר בחירות בלתי תלויות לגבי מדיניות חשבונאית הקשורה לריבית לקבל שנצברה, אשר משנות את הטיפול החשבונאי המתואר בסעיף הקודם. הבחירות הללו נעשות בעת אימוץ נושא 326, ועשויות להשתנות לפי קבוצות חובות או סוג עיקרי של נייר ערך. הבחירות¹⁴ הזמינות במדיניות החשבונאית הן:

- 1) הנהלה רשאית לבחור שלא למדוד הפרשות להפסדי אשראי בגין ריבית לקבל שנצברה אם ריבית שנצברה שאינה ניתנת לגבייה נמחקת חשבונאית באופן מהיר (timely manner). על הנהלה להגדיר ולתעד את ההגדרה שלה של מחיקה חשבונאית שמבוצעת באופן מהיר.
- 2) הנהלה רשאית לבחור למחוק חשבונאית ריבית לקבל שנצברה על ידי ביטול הכנסת הריבית, הכרה בהפסד באמצעות הוצאות בגין הפסדי אשראי, או באמצעות שילוב של שתי השיטות¹⁵.

17. נכסים פיננסיים עם ציפייה לאי-תשלום עומדת על אפס

א. עשויים להיות נכסים פיננסיים מסוימים שעבורם הציפייה לאי-תשלום עומדת על אפס לאחר הערכת המידע על הפסדים היסטוריים, עריכת התאמות חיוניות עבור התנאים הנוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס, והבאתם בחשבון של כל הסדרי ביטחון או ערבות שאינם חוזים העומדים בפני עצמם (free-standing). הגורמים שיש לשקול כאשר מעריכים אם הציפיות לאי-תשלום עומדות על אפס הן ציפיות נאותות, יכולים לכלול, בין היתר:

- 1) היסטוריה ארוכה של הפסד אשראי אפס;
- 2) נכס פיננסי המובטח במלואו על ידי מזומן או שווי-מזומנים;

¹⁴ הבחירות במדיניות החשבונאית הקשורות לריבית לקבל שנצברה המתוארות בפסקה זו חלות גם על ריבית לקבל שנצברה עבור איגרת חוב זמינה למכירה, אשר, לצורך זיהוי ומדידה של ירידת ערך, מחריוגות את הריבית הרלוונטית שנצברה הן מהשווי ההוגן והן מבסיס עלות מופחתת של ניירות הערך.

¹⁵ ראה בהוראות הדיווח לציבור הנחיות נוספות בנוגע לאופן הסיווג של ביטול ריבית לקבל שנצברה בגין חובות לא צוברים.

- (3) דירוגי אשראי גבוהים מסוכנויות דירוג ללא הורדת דירוג צפויה בעתיד;¹⁶
- (4) תשלומי קרן וריבית המובטחים על ידי ערבות של ממשלת ארה"ב;
- (5) המנפיק, הערב, או המממן יכולים להדפיס מטבע משלהם, והמטבע מוחזק על ידי בנקים מרכזיים אחרים כמטבע רזרבות; וכן
- (6) שיעור הריבית על נייר הערך מוכר כשיעור ריבית חסר סיכון.
- ב. צפוי שהלוואה המובטחת במלוואה על ידי מזומנים או שווי-מזומנים, כגון תעודות פיקדון שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי המלווה, תהיה כרוכה בציפיות להפסד אשראי אפס. דוגמאות לאיגרות חוב מוחזקות לפדיון שעשויות להביא לציפיות להפסד אשראי אפס כוללות איגרות חוב של ממשלת ארה"ב וכן ניירות ערך מגובי משכנתאות שהונפקו ומובטחים בערבות של Government National Mortgage Association, the Federal Home Loan Mortgage Corporation, and the Federal National Mortgage Association. ההנחות הקשורות לכך שציפיות להפסד אשראי אפס צריכות להיכלל בתיעוד של התאגיד הבנקאי של ההפרשה להפסדי אשראי.
- 18. אומדן הפסדי אשראי בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות**
- א. נושא 326 דורש מתאגיד בנקאי לאמוד את הפסדי האשראי הצפויים עבור חשיפות אשראי חוץ-מאזניות הנכללות בתחולת נושא 326 על פני התקופה החוזית שבמהלכה חשוף התאגיד הבנקאי לסיכון אשראי. אומדן הפסדי האשראי הצפויים צריך להביא בחשבון את ההסתברות שהמימון יתרחש, וכן את הסכום שצפוי להיות ממומן על פני אומדן יתרת התקופה החוזית של חשיפות האשראי החוץ-מאזניות. ההנהלה לא רושמת אומדן של הפסדי אשראי צפויים עבור חשיפות חוץ-מאזניות הניתנות לביטול ללא תנאי על ידי המנפיק.
- ב. ההנהלה מחויבת להעריך הפסדי אשראי צפויים בגין חשיפות אשראי חוץ מאזניות לכל מועד דיווח. בעוד שהתהליך לאומדן הפסדי אשראי צפויים בגין חשיפות אלה דומה לתהליך שמשמש לאומדן ההפסדים בגין נכסים פיננסיים מאזניים, אומדן זה של הפסדי אשראי אינו נרשם כחלק מההפרשות המאזניות להפסדי אשראי מכיוון שעדיין לא הועברו מזומנים למימון המחויבות החוזית להעמדת האשראי. במקום זאת, אומדני הפסד אלה נרשמים כהתחייבות, נפרדת ומובחנת מההפרשות המאזניות להפסדי אשראי.¹⁷ הסכום שנדרש כדי להתאים את ההתחייבות בגין הפסדי אשראי צפויים לחשיפות אשראי חוץ-מאזניות בכל מועד דיווח ידווח בדוח רווח והפסד.
- ג. **מדידת ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרות חוב זמינות למכירה**
19. תת-נושא 30-326 לקודיפיקציה בדבר מכשירים פיננסיים – הפסדי אשראי – איגרות חוב זמינות למכירה (תת-נושא 30-326) מתאר את הטיפול החשבונאי בהפסדי אשראי צפויים הקשורים לאיגרות חוב זמינות למכירה. הפסדי אשראי בגין איגרות חוב זמינות למכירה נאמדים בכל מועד

¹⁶ על ההנהלה לוודא שהיא לא מסתמכת באופן בלעדי על סוכנויות דירוג אלא להכין גם הערכה של עצמה המבוססת על מחקרים של צד שלישי, על סטטיסטיקה של נתוני כשל, ועל נתונים אחרים שעשויים להצביע על הורדה בדירוג האשראי.

¹⁷ ההפרשה להפסדי אשראי הקשורה לחשיפות אשראי חוץ-מאזניות נכללת במסגרת סעיף התחייבויות אחרות.

דיווח כאשר השווי ההוגן נמוך מהעלות המופחתת. תת-נושא 30-326 דורש לחשב הפסדי אשראי באופן פרטני, במקום קבוצתי, בשיטת תזרים מזומנים מהוון, שבאמצעות ההנהלה משווה את ערכם הנוכחי של תזרימי המזומנים הצפויים לבסיס העלות המופחתת של נייר הערך. הפרשה להפסד אשראי נקבעת כנגד רישום של הוצאה בגין הפסד אשראי, כדי לשקף את רכיב הפסד האשראי של הירידה בשווי ההוגן אל מתחת לעלות המופחתת. אם השווי ההוגן של נייר הערך עולה עם הזמן, כל הפרשה להפסדי אשראי שלא נמחקה חשבונאית יכולה להתבטל באמצעות הקטנת הוצאה בגין הפסדי אשראי. ההפרשה להפסדי אשראי בגין איגרת חוב זמינה למכירה תוגבל כך שסכומה לא יעלה על סכום ההפרש שבין העלות המופחתת לבין השווי ההוגן הנמוך ממנה, הנקרא רצפת השווי ההוגן.

20. אם בכוונת ההנהלה למכור את איגרת החוב הזמינה למכירה, או שיותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי היא תידרש למכור את נייר הערך לפני השבת בסיס העלות המופחתת שלו, אזי ההפרשה להפסדי אשראי בגין נייר הערך צריכה להימחק חשבונאית (written off) ותירשם ירידת ערך בבסיס העלות המופחתת (written down) לשווי ההוגן של איגרת החוב במועד הדיווח, כאשר כל ירידת ערך נוספת תיכלל בדוח רווח והפסד.

21. שינוי במהלך תקופת הדיווח ברכיב שאינו נובע מסיכון אשראי של כל ירידת שווי הוגן מתחת לעלות המופחתת של איגרת חוב זמינה למכירה, מדווח ברווח כולל אחר, נטו לאחר מסים רלוונטיים על הכנסה.¹⁸

22. בעת הערכת ירידת ערך של איגרות חוב זמינות למכירה, ההנהלה רשאית להעריך את בסיס העלות המופחתת כולל הריבית לקבל שנצברה, או להעריך את הריבית לקבל שנצברה בנפרד מיתרת בסיס העלות המופחתת. אם ההערכה נפרדת, הריבית לקבל שנצברה מוחרגת הן מהשווי ההוגן של איגרת החוב הזמינה למכירה והן מבסיס העלות המופחתת שלה.¹⁹

¹⁸ ירידת ערך שאינה בגין סיכון אשראי על איגרת חוב זמינה למכירה שלא נדרש לרשום אותה באמצעות הפרשה להפסדי אשראי תדווח ברווח כולל אחר כמתואר בסעיף 2-35-30-326 לקוד יפיקציה.

¹⁹ הבחירות במדיניות החשבונאית המתוארות בפרק "ריבית לקבל שנצברה" בנספח זה חלות על ריבית לקבל שנצברה הנרשמת בגין איגרת חוב זמינה למכירה, אם תאגיד בנקאי מחריג את הריבית הרלוונטית לקבל שנצברה הן מהשווי ההוגן והן מבסיס העלות המופחתת של נייר הערך למטרות זיהוי ומדידה של ירידת ערך.

ד. תקני תיעוד

23. יש לקבוע את ההפרשות להפסדי אשראי ואת ההוצאות בגין הפסדי אשראי בהתאם להוראות הדיווח לציבור ולכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. הפרשות להפסדי אשראי והוצאות בגין הפסדי אשראי צריכות להיות מתועדות היטב, ולכלול הסברים ברורים לגבי הניתוחים וההיגיון ששימשו בסיס לקביעת ההפרשה. המדיניות השיטתית, הנהלים, ומערכות הבקרה צריכים להתאים לגודל, למורכבות, למבנה הארגוני, לסביבה והאסטרטגיה העסקית, לתאבון לסיכון, למאפייני הנכסים הפיננסיים, לנוהלי מתן הלוואות, לאסטרטגיית ההשקעה, ולמערכות ניהול המידע של התאגיד הבנקאי.²⁰ בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים יש לשמור, לנתח, לבסס ולתעד את נאותות ההפרשה להפסדי אשראי וההוצאות להפסדי אשראי.
24. המדיניות והנהלים החלים על תהליכי ההפרשה להפסדי אשראי של התאגיד הבנקאי והבקורות על תהליכים אלה יתוכננו, יוטמעו, ויתוחזקו באופן שמאפשר אומדן סביר של הפסדי האשראי הצפויים בגין נכסים פיננסיים וחשיפות אשראי חוץ-מאזניות במועד הדיווח. על המדיניות והנהלים לתאר את התהליכים שהנהלה מבצעת על מנת להעריך את איכות האשראי ויכולת הגבייה של תיקי הנכסים הפיננסיים, לרבות תחזיות סבירות וניתנות לביסוס אודות שינויים באיכות האשראי של תיקים אלה, באמצעות תהליך שיטתי ומיושם בעקביות המביא לידי אומדן נאות של ההפרשות להפסדי אשראי. על הנהלה לסקור, ולפי הצורך, לשנות את מדיניות ונוהלי ההפרשה להפסדי אשראי של התאגיד הבנקאי אחת לשנה לפחות, או בתכיפות גבוהה יותר במקרה הצורך.
25. המדיניות והנהלים של התאגיד הבנקאי המתייחסים למערכות, לתהליכים ולבקורות הדרושים כדי לשמור על הפרשה נאותה להפסדי אשראי צריכים להתייחס, בין היתר, לנושאים הבאים:
- א. תהליכים שתומכים בקביעה ובשמירה של רמות נאותות של הפרשות להפסדי אשראי המבוססות על ניתוח מקיף, מתועד היטב, ומיושם בעקביות של תיקי הנכסים הפיננסיים ושל חשיפות האשראי החוץ-מאזניות של התאגיד הבנקאי. הניתוחים ותהליכי אומדן ההפסד המיושמים צריכים להביא בחשבון את כל הגורמים המשמעותיים שמשפיעים על סיכון האשראי ועל יכולת הגבייה של תיקי הנכסים הפיננסיים;
- ב. התפקידים, תחומי האחריות, והפרדת התפקידים של הנהלה הבכירה של התאגיד הבנקאי ואנשי סגל אחרים שתורמים או מספקים מידע (input) בתהליכי ההפרשה להפסדי אשראי, קובעים הפרשות להפסדי אשראי, או סוקרים הפרשות להפסדי אשראי. מחלקות ויחידים אלה עשויים לכלול ניהול חשבונות, דיווח כספי, ניהול פיננסי, ניהול השקעות, מתן הלוואות, צוותי נכסים מיוחדים או צוותי הסדרי הלוואות בעייתיות, צוותי גביות קמעונאיות ותפיסת נכסים, סקירת אשראי, ניהול סיכונים, ביקורת פנימית, ואחרים, לפי הצורך. יחידים המופקדים על תחומי אחריות הקשורים לאומדן הפרשות להפסדי אשראי

²⁰ ההנהלה מתעדת בדרך כלל את המדיניות, הנהלים והבקורות הקשורים להפרשות להפסדי אשראי במסמכי המדיניות החשבונאית או במסמכי מדיניות ניהול סיכונים האשראי של התאגיד הבנקאי, או בשילוב שלהם.

- צריכים להיות כשירים ובעלי הכשרה נאותה, עם יכולת להעביר סוגיות מהותיות לטיפולם של הדרגים המתאימים ;
- ג. תהליכים לקביעת התקופה או התקופות ההיסטוריות המתאימות שבהן יש להשתמש כבסיס לאומדן של הפסדי אשראי צפויים, והגישות להתאמת המידע על הפסדי אשראי היסטוריים כדי לשקף הבדלים במאפיינים ספציפיים של הנכסים, וכן תנאים נוכחיים ותחזיות סבירות וניתנות לביסוס, כאשר אלה שונים מן התנאים שהתקיימו בתקופה או בתקופות ההיסטוריות ;
- ד. השיטה או השיטות המשמשות לקביעת התקופה החוזית של הנכסים הפיננסיים, כולל הבאה בחשבון של פירעונות מוקדמים צפויים ומצבים בהם התקופה החוזית מוארכת.
- ה. תהליכים לקביעה ולעדכון של הטכניקות והתקופות המתאימות שבהן יעשה שימוש כדי לחזור (revert) לשימוש במידע היסטורי על הפסדי אשראי, כאשר התקופה החוזית של נכס פיננסי או של חשיפת אשראי חוץ-מאזנית עולה על התקופה או על תקופות החיזוי הסבירות והניתנות לביסוס ;
- ו. תהליכים לחלוקה לקבוצות של נכסים פיננסיים לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים, והערכה תקופתית של הקבוצות כדי לקבוע אם הנכסים ממשיכים לחלוק מאפייני סיכון דומים ;
- ז. השיטה לאומדן גביות צפויות של סכומים שנמחקו חשבונאית בעת המדידה של ההפרשה להפסדי אשראי.
- ח. מערכות איסוף נתונים ודיווח על מידע המספקות את המידע הרלוונטי והאמין הדרוש, באיכות ובהיקף הנדרשים, בין אם הושג באופן פנימי או חיצוני, לביסוס ותיעוד של אומדנים נאותים של הפרשות להפסדי אשראי, לצורך עמידה בהוראות הדיווח לציבור וכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית ;
- ט. תיאור התהליך או התהליכים הלוגיים והשיטתיים של התאגיד הבנקאי לאומדן הפסדים, לצורך קביעה וגיבוש של הפסדי האשראי הצפויים על מנת לוודא שההפרשה להפסדי אשראי נרשמת בהתאם להוראות הדיווח לציבור ולכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. אלה עשויים לכלול, בין היתר :
- (1) שיקולי דעת של ההנהלה, בחירות של מדיניות חשבונאית ויישום הקלות פרקטיות בקביעת סכום הפסדי האשראי הצפויים ;
 - (2) התהליך לקביעה מתי הלוואה היא הלוואה שגבייתה מותנית בביטחון ;
 - (3) התהליך לקביעת השווי ההוגן של ביטחון, אם קיים, המשמש כנתון בעת אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, לרבות המדיניות לשימוש בהערכות שמאי ובהנחות וחישובים לצורך הערכת השווי, הבסיס לביצוע התאמות כלשהן לקביעת השווי ההוגן, כיצד מחושבות עלויות מכירה, אם קיימות, ומידת העדכניות והמהימנות של הערכות השמאי (appraisals) או הערכות השווי (evaluations) ;
 - (4) התהליך לקביעה מתי נכס פיננסי מלווה בציפייה לאי תשלום העומדת על אפס ;
 - (5) התהליך לקביעת הפסדי האשראי הצפויים לגבי נכס פיננסי עם הוראה לשימור ביטחון ; וכן

- 6) תיאור וביסוס של גורמים איכותיים המשפיעים על יכולת הגבייה של נכס פיננסי;
- י. כאשר משתמשים בשיטת שיעור הפסד, יש לתעד את הנתונים ההיסטוריים ששימשו לפיתוח הרכיבים של שיעור ההפסד, וכיצד שיעור זה מיושם על בסיס העלות המופחתת של הנכס הפיננסי במועד הדיווח.
- יא. כאשר תאגיד בנקאי משתמש בשיטת הערך הנוכחי של תזרימי מזומנים עתידיים צפויים כדי למדוד הפסדי אשראי צפויים, עליו לשמור תיעוד שיתמוך בהנחות ובנתונים שבהם נעשה שימוש כדי לקבוע את הסכום ואת העיתוי של תזרימי המזומנים הצפויים, ואת שיעור הריבית האפקטיבי לפיו הווננו תזרימי המזומנים.
- יב. נהלים לאימות וסקירה בלתי תלויים של תהליך אומדן ההפסדים ושל שינויים כלשהם בתהליך לעומת תקופות קודמות;
- יג. תיעוד הקשר בין ממצאי הסקירה התקופתית המפורטת של תיק האשראי לבין סכומי יתרת ההפרשה להפסדי אשראי וההוצאות בגין הפסדי אשראי המדווחים לאותה תקופה.
- יד. מדיניות ונהלים למחיקה חשבונאית מיידיית של נכסים פיננסיים, או חלקים מנכסים פיננסיים, כאשר המידע הזמין מאשר כי הנכסים אינם בני-גבייה, בהתאם להוראות הדיווח לציבור; וכן
- טו. המערכות של הבקורות הפנימיות שמשמשות כדי לוודא כי תהליכי ההפרשה להפסדי אשראי מקוימים ומותאמים תקופתית בהתאם להוראות הדיווח לציבור ולכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית.
26. בכדי לאמת שיתרת ההפרשה להפסדי אשראי מוצגת באופן נאות, בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית והוראות הדיווח לציבור, וניתנת לביקורת, על ההנהלה להכין מסמך שיסכם את סכום יתרת ההפרשה להפסדי אשראי שתדווח בדוחות הכספיים, תיעוד זה צריך לכלול ראיות מספקות כדי לתמוך בהפרשה להפסדי אשראי ובבקורות הפנימיות על ההפרשה להפסדי אשראי. הנייר המסכם יכלול, לכל הפחות:
- א. התחזיות הכלכליות הסבירות וניתנות לביסוס שבהן השתמשו.
- ב. אומדן הפסדי האשראי הצפויים לפי שיטת או שיטות האומדן ששימשו את התאגיד הבנקאי.
- ג. סיכום של היתרה הנוכחית של ההפרשה להפסדי אשראי.
- ד. הסכום שבו יש לערוך התאמה, אם בכלל, ליתרת ההפרשה להפסדי אשראי.²¹
- ה. טבלאות משנה מפורטות לאומדני ההפסד אשר מסתכמות לטבלת הסיכום, בהתאם לרמת הפירוט הנדרשת כדי לתמוך בניתוח ההפרשה להפסדי אשראי.
27. בדרך כלל, תהליך הסקירה והאישור של ההפרשה להפסדי אשראי של התאגיד הבנקאי מסתמך על נתונים שנכללים בסיכומים המאוחדים האלה. יתכנו מקרים שבהם עובדים בודדים או ועדות, שסוקרים את שיטת קביעת ההפרשה להפסדי אשראי ואת יתרת ההפרשה שנקבעה, מזהים התאמות שיש לבצע באומדני ההפסד כדי שיתקבל אומדן טוב יותר להפסדי האשראי.

²¹ לאחר ההתאמות, לא אמורים להיות הפרשים מהותיים בין אומדן ההפסד המאוחד, כפי שנקבע באמצעות השיטה לקביעת ההפרשה, לבין היתרה הסופית של ההפרשה להפסדי אשראי שדווחה בדוחות הכספיים.

שינויים אלה עשויים לנבוע מהערכה מקיפה של רכיבים ספציפיים בתהליך האומדן ומבחינה מקיפה של אומדן ההפרשה הכוללת במלואו, או ממידע שלא היה ידוע במועד שבו נקבע אומדן ההפסד הראשוני. חשוב ששינויים אלה יערכו בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית והוראות הדיווח לציבור, ויסקרו ויאושרו על ידי עובדים מתאימים. בנוסף, הסיכום צריך לאפשר לכל מי שישקור אותו לאחר מכן להבין את הגורמים שתמכו בביצוע ההתאמות הללו. לפיכך, על ההנהלה לתעד את האופי של התאמות כלשהן, את הדרך שבה הן נמדדו או נקבעו, ואת השיקולים שעמדו בבסיס הביצוע של השינויים. בנוסף, בדרך כלל התיעוד הזה יועבר לגורמים בהנהלה ובדירקטוריון שמקבלים את ההחלטה הסופית בנוגע לסכום ההפרשה להפסדי אשראי.

28. בנוסף, תאגידי בנקאיים בדרך כלל ישמרו תיעוד, שיהיה זמין לבדיקה חיצונית, המבסס את טווח הפסדי האשראי שזוהה, ומבהיר את השיקולים לקביעת האומדן הטוב ביותר בטווח הפסדי האשראי.

29. אם מתרחשים שינויים בתדירות גבוהה במהלך סקירות ההפרשה להפסדי אשראי על ידי ההנהלה או ועדת האשראי, על ההנהלה לשקול לבצע ניתוח מתאים לסיבות לשינויים התכופים ולהעריך מחדש את השיטה בה משתמש התאגיד הבנקאי.

30. מערכות הבקרה הפנימיות על תהליכי אומדן ההפרשה להפסדי אשראי צריכות:

א. לספק מידה סבירה של ביטחון בנוגע לרלוונטיות, לאמינות, ולתקינות של הנתונים ושל מידע אחר המשמש לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים;

ב. לספק מידה סבירה של ביטחון באשר לציות לחוקים ותקנות, להוראות המפקח על הבנקים, ולמדיניות ולנהלים של התאגיד הבנקאי;

ג. לספק מידה סבירה של ביטחון לכך שדוחותיו הכספיים של התאגיד הבנקאי הוכנו בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ובהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בארצות הברית;

ד. לכלול תהליך מוגדר היטב ואפקטיבי לסקירה ודירוג של הלוואות, אשר מיושם בעקביות ומזהה, מודד, מנטר, ומדווח על בעיות באיכות האשראי באופן מדויק, שיטתי, ובמועד. על תהליך סקירת הלוואות להגיב לשינויים בגורמים פנימיים וחיצוניים המשפיעים על רמת סיכון האשראי בתיק; וכן

ה. לכלול תהליך מוגדר היטב ואפקטיבי לניטור איכות האשראי בתיק איגרות החוב.

ה. **ניתוח ותיקוף המדידה הכוללת של הפרשות להפסדי אשראי**

31. כדי לוודא שהפרשות להפסדי אשראי מוצגות באופן נאות, בהתאם להוראות המפקח על הבנקים ולכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית, וכי הן ניתנות לבדיקה וביקורת, על ההנהלה לתעד את המדידות של סכומי הפרשות להפסדי אשראי המדווחים על ידה בדוחות הכספיים, עבור כל סוג של נכס פיננסי (לדוגמה, הלוואות, איגרות חוב מוחזקות לפדיון, ואיגרות חוב זמינות למכירה) וכן עבור חשיפות אשראי חוץ מאזניות. תיעוד זה צריך לכלול חישובים של הפרשות להפסדי אשראי, התאמות איכותיות, והתאמות כלשהן להפרשות להפסדי אשראי, אשר נדרשות כחלק מהתהליך הפנימי לסקירה ובחינה מחודשת. על הדירקטוריון, או ועדת דירקטוריון, לסקור את הערכות ההנהלה ונימוקיה עבור סכומי הפרשה להפסדי אשראי המדווחים.

32. קיימות טכניקות שונות שיכולות לסייע להנהלה בנייתו ובהערכת ההפרשות להפסדי אשׂראי. לדוגמה, השוואת האומדנים של הפסדי האשׂראי הצפויים לסכום המחיקות החשבונאיות שנרשמו בפועל, בסך הכל וברמת תיק, יכולה לאפשר להנהלה להעריך אם תהליך אומדן ההפסדים של התאגיד הבנקאי מתוכנן באופן מספק.²² בנוסף, השוואת אומדן ההפרשות להפסדי אשׂראי למחיקות החשבונאיות שנרשמו בפועל ברמת תיק הנכסים הפיננסיים, מאפשרת להנהלה לנתח מאפיינים של התיק שחל בהם שינוי, כגון היקף הנכסים או גידול בשיעורי המחיקות החשבונאיות, דבר שעשוי להשפיע על התאמות לתחזיות עתידיות. דוגמאות לתהליכים נוספים כוללות השוואה של ההנחות הקודמות של התאגיד הבנקאי לאינדיקטורים אחרים לביצועי הלוואות בפועל (כגון ציפיות ביחס לחובות בפיגור, לחובות של לווים בקשיים פיננסיים בהם בוצעו שינויים בתנאי החוב, למחיקות חשבונאיות ולגביות של סכומים שנמחקו חשבונאית). הטכניקות המיושמות במקרים אלה לא חייבות להיות מורכבות כדי שתהיינה אפקטיביות, אך כאשר משתמשים בהן, עליהן להתאים לגודלו ולמורכבותו של התאגיד הבנקאי.
33. ניתוח יחסים (Ratio Analysis) עשוי להועיל להערכת הסבירות הכוללת של ההפרשות להפסדי אשׂראי. ניתוח יחסים מסייע בזיהוי מגמות חריגות או מתפתחות ביחסים בין ההפרשות להפסדי אשׂראי לבין גורמים אחרים, כמו הלוואות בסיווג או דירוג שלילי, הלוואות בפיגור ולא צוברות, סך הלוואות, מחיקות חשבונאיות היסטוריות ברוטו, מחיקות חשבונאיות היסטוריות נטו, ומגמות היסטוריות של פיגורים וכשל בניירות ערך.
34. השוואת ההפרשות להפסדי אשׂראי של התאגיד הבנקאי לאלה של תאגידים בנקאיים דומים יכולה להקנות להנהלה מידע מוגבל לגבי אומדני ההפרשה להפסדי אשׂראי של ההנהלה. על ההנהלה לנהוג בזהירות בבואה לבצע השוואות עם תאגידים בנקאיים דומים, מפני שעשויים להיות הבדלים משמעותיים בין תאגידים בנקאיים דומים מבחינת התמהיל של תיקי הנכסים הפיננסיים, ההנחות הסבירות והניתנות לביסוס בתקופת החיזוי, טכניקות החזרה (reversion), הנתונים המשמשים למידע על הפסדים היסטוריים, וגורמים אחרים.
35. כאשר משתמשים בגישות אלה בזהירות, השוואות של אומדן ההפסדים הצפויים עם המחיקות החשבונאיות בפועל, ניתוח יחסים, והשוואות עם תאגידים בנקאיים דומים יכולים לסייע כבקרה נוספת על סבירות ההנחות והניתוחים של ההנהלה. מאחר שהפרשות נאותות להפסדי אשׂראי הן אומדנים שספציפיים לכל תאגיד בנקאי, השימוש בהשוואות לא יבטל את הצורך בניתוח מקיף של תיקי הנכסים הפיננסיים ושל הגורמים המשפיעים על יכולת הגבייה שלהם.
36. כאשר תאגיד בנקאי השתמש במסגרת נאותה לצורך אומדן הפסדי האשׂראי הצפויים, על הדירקטוריון או ההנהלה להימנע מביצוע התאמות נוספות להפרשות להפסדי אשׂראי שמטרתן היחידה היא דיווח על רמת הפרשות להפסדי אשׂראי התואמת את החציון, יחס יעד, או סכום מתוקצב בקבוצת התאגידים הבנקאיים הדומים. בנוסף, על הדירקטוריון וההנהלה להימנע

²² תאגידים בנקאיים המיישמים מודלים בתהליך אומדן ההפסדים עשויים לשלב התאמה בגין גורמים איכותיים באומדן הפסדי האשׂראי הצפויים, כדי לשקף את השונות בין הציפיות להפסדי אשׂראי במודל לבין ההפסדים ההיסטוריים בפועל כאשר המודל עדיין נחשב מנבא ומתאים לשימוש. על התאגידים הבנקאיים לנטר שונות זו, כמו גם את השינויים בשונות, כדי לקבוע אם השונות היא משמעותית או מהותית דיה כדי להצדיק שינויים נוספים במודל. למידע נוסף אודות תיקוף מודלים ראה סעיף 18 להוראת ניהול בנקאי תקין 310 בדבר ניהול סיכונים.

מביצוע התאמות נוספות להפרשות להפסדי אשראי מעבר לסכומים שנמדדו ותועדו באופן נאות בהתאם לנדרש בנושא 326.

37. לאחר ניתוח ההפרשות להפסדי אשראי, על ההנהלה לתקף באופן תקופתי את תהליך אומדן ההפסדים, ושינויים כלשהם שבוצעו בתהליך, כדי לאשר שהתהליך עדיין מתאים לגודלו של התאגיד הבנקאי, למורכבותו, ולפרופיל הסיכונים שלו. תהליך התיקוף צריך לכלול נהלים לסקירה שיבוצעו על ידי צד עם הידע המתאים, המומחיות הטכנית, והניסיון, ושהינו בלתי תלוי בתהליכי אישור האשראי ואומדן ההפרשה להפסדי אשראי של התאגיד הבנקאי. צד שהוא בלתי תלוי ביחס לתהליכים האלה יכול להיות מצוות הביקורת הפנימית, מיחידת ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי שאינה תלויה בהנהלה המפקחת על תהליכים אלה, או צד שלישי שהתקשרו עמו בחוזה. אין צורך שצד אחד יבצע את הניתוח כולו מפני שהתיקוף יכול להתחלק בין צדדים בלתי תלויים שונים.²³ בתהליך התיקוף ניתן ליישם נהלים שונים כדי להעריך את סבירות התכנון והביצוע של תהליך קביעת ההפרשה להפסדי אשראי, ואת נאותות הנתונים וההנחות שבהם נעשה שימוש. לעתים קרובות תיקוף עשוי לכלול סקירה, על בסיס בדיקה מדגמית, של מסמכי מקור ושל נתונים והנחות שבהם נעשה שימוש כדי לקבוע שהשיטה שנקבעה מביאה לפיתוח אומדני הפסד סבירים. אם משנים את השיטה בהתבסס על הממצאים של תהליך התיקוף, יש לשמור את התיעוד שמתאר ותומך בשינויים.

1. תחומי האחריות של הדירקטוריון

38. הדירקטוריון, או ועדה של הדירקטוריון, אחראי לפיקוח על שיקולי הדעת המשמעותיים של ההנהלה ועל האומדנים ששימשו לקביעת הפרשות נאותות להפסדי אשראי. ראיות לפעולות הפיקוח של הדירקטוריון יהיו כפופות לסקירה של מבקרים חיצוניים. על פעולות אלה לכלול, בין היתר:

- א. שמירה על הנהלה מנוסה וכשירה שתפקח על כל פעולות ההפרשה להפסדי אשראי וההוצאה בגין הפסדי אשראי;
- ב. סקירה ואישור של מדיניות אומדן ההפסדים הכתובה של התאגיד הבנקאי, לרבות עדכונים שלה, לפחות אחת לשנה;
- ג. סקירת הערכת ההנהלה של מערכת סקירת ההלוואות וסקירת מסקנות והבסיס של הערכת ההנהלה האם המערכת נאותה ומתאימה לגודלו ולמורכבותו של התאגיד הבנקאי;
- ד. סקירת הערכת ההנהלה לגבי אפקטיביות התהליכים והבקורות לניטור איכות האשראי של תיקי ההשקעות;
- ה. סקירת הערכות ההנהלה ונימוקיה לאומדן הסכומים של ההפרשות להפסדי אשראי וההוצאות בגין הפסדי אשראי המדווחים בכל תקופה;

²³ העסקת המבקר החיצוני של התאגיד הבנקאי על מנת שיבצע את תהליך התיקוף המתואר בפסקה זו, כאשר המבקר החיצוני מבצע גם את הביקורת הבלתי תלויה על הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי, עלולה לפגום באי התלות של רואה החשבון המבקר על פי התקנים החלים הנוגעים לאי תלות רואה החשבון המבקר ולמנוע ממנו לבצע ביקורת בלתי תלויה על הדוחות הכספיים של התאגיד הבנקאי.

- ו. דרישה מן ההנהלה לתקף באופן תקופתי, ובמקרה הנדרש, לעדכן את שיטות אומדן ההפסדים ;
- ז. אישור תכניות לביקורת פנימית וחיזונית המתייחסות להפרשות להפסדי אשראי ; וכן
- ח. סקירת ממצאי ביקורת כלשהם שזוהו, ומעקב אחר התיקון של ממצאים אלה.

ז. תחומי האחריות של ההנהלה

39. ההנהלה אחראית לשמור שההפרשות להפסדי אשראי יהיו ברמות נאותות ואחראית לתעד את הניתוחים שהיא מבצעת בהתאם לעקרונות ולדרישות שנקבעו בהוראות הדיווח לציבור ובכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. על ההנהלה להעריך את ההפרשות להפסדי אשראי שמדווחות במאזן בסוף כל תקופה, ולרשום או להקטין הוצאות קשורות בגין הפסדי אשראי, כדי להביא את ההפרשות להפסדי אשראי לרמה נאותה בכל תאריך דיווח. קביעת סכומי ההפרשות להפסדי אשראי וההוצאות בגין הפסדי אשראי צריכה להתבסס על שיקול הדעת הנוכחי של ההנהלה אודות איכות האשראי של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי, ועליה להביא בחשבון גורמים פנימיים וחיזוניים רלוונטיים, ידועים וכן צפויים, אשר משפיעים משמעותית על יכולת הגבייה לאורך תקופות חיזוי סבירות וניתנות לביסוס של הנכסים הפיננסיים של התאגיד הבנקאי כמו גם טכניקות חזרה (reversion) נאותות המיושמות לתקופות שמעבר לתקופת החיזוי הסבירות והניתנות לביסוס. הערכות ההנהלה כפופות לסקירה ובדיקה חיזונית.
40. לצורך ביצוע התפקיד על ההנהלה לשמור הפרשות נאותות להפסדי אשראי, עליה לאמץ וליישם מדיניות ונהלים כתובים שמתאימים לגודלו ולאופיו של התאגיד הבנקאי, להיקף פעילותו, ולסיכון הגלום בפעילויות ההלוואה וההשקעה שלו. מדיניות ונהלים אלה צריכים להתייחס לתהליכים ולפעילויות המתוארים בפרק "תקני תיעוד" בנספח זה.
41. ההנהלה מבצעת תפקידים אחרים המסייעים לשמירת הפרשות נאותות להפסדי אשראי. פעילויות אלה כוללות, בין היתר :
 - א. קביעה וקיום פעילויות נאותות של ממשל תאגידי לתהליכי אומדן ההפסדים. פעילויות אלה עשויות לכלול סקירה ובחינה מחדש של ההנחות המשמשות לצורך אומדן הפסדי אשראי צפויים, ועיצוב וביצוע בקרות פנימיות אפקטיביות על שיטות אומדן הפסדי האשראי ;
 - ב. יישום תקופתי של תהליכים להשוואת אומדני הפסדי האשראי למחיקות החשבונאיות שנרשמו בפועל, ברמת התיק ובסך הכל, כדי לאשר כי הסכומים שנרשמו בהפרשות להפסדי אשראי הספיקו לכיסוי הפסדי האשראי בפועל. ניתוח זה תומך בכך שנרשמו הפרשות נאותות להפסדי אשראי ומצביע על היכולת לאמוד הפסדי אשראי צפויים של תהליך אומדן ההפסדים. ניתוח זה לא נועד לשקף את מידת הדיוק של התחזיות הכלכליות של ההנהלה ;
 - ג. תיקוף תקופתי של תהליכי אומדן ההפסדים, לרבות שינויים, אם נעשו בהם, כדי לאשר כי תהליכים אלה נאותים עבור התאגיד הבנקאי ; וכן

ד. מעורבות בניהול סיכונים נאות של צדדים שלישיים המעורבים²⁴ בתהליכי אומדן ההפרשה להפסדי אשראי, אם קיימים, כדי להבטיח שתהליכי אומדן ההפסד מתאימים לרמת הסיכון, למורכבות הקשר עם הצד השלישי, ולמבנה הארגוני של התאגיד הבנקאי. 42. בנוסף, אם תאגיד בנקאי מיישם מודלים לאומדן הפסדים לצורך קביעת הפסדי האשראי הצפויים, על ההנהלה להעריך את המודלים לפני יישומם ולשנות את הלוגיקה וההנחות של המודל, לפי הצורך, כדי לוודא שאומדני ההפסד שיתקבלו יהיו עקביים לנדרש בהוראות הדיווח לציבור ובכללי החשבונאות המקובלים בארצות הברית. כדי להוכיח עקביות זו, על ההנהלה לתעד את הערכותיה ומסקנותיה בנוגע לנאותות אומדן הפסדי האשראי באמצעות המודלים. כאשר המודלים משמשים למטרות שונות בתאגיד הבנקאי, יש להתאימם ולתקפם באופן ספציפי, לרבות באמצעות ניתוח בדיעבד, כדי להבטיח שיתאימו לשימוש בתהליכי אומדן הפסדים לצורך קביעת הפרשה להפסדי אשראי. על ההנהלה לתעד ולבסס כל התאמה שמבוצעת במודלים ובתוצרי המודלים, וכל בקרה מפצה המיושמת לצורך קביעת אומדן הפסדי האשראי הצפויים.

²⁴ להנחיות בדבר הדרישות מתאגיד בנקאי שמשמש בספקים במיקור חוץ, ראה הוראת ניהול בנקאי תקין 359A בדבר מיקור חוץ.

נספח 1' – בקרה פנימית על שינויים בתנאים של אשראי מסחרי קטן ואשראי לאנשים פרטיים

1. ההנחיות בנספח זה כוללות דגשים לבקרה פנימית על שינויים בתנאים של אשראי שחל עליו סעיף 5.229 בהוראות הדיווח לציבור.
2. שינוי בתנאי חוב של אשראי שחל עליו סעיף 5.229 בהוראות הדיווח לציבור יכול לסייע ללווים להתגבר על קשיים פיננסיים זמניים, כגון: אובדן מקום עבודה, מצב חירום רפואי, או שינוי בנסיבות משפחתיות כמו אובדן של בן משפחה. מדיניות מתירנית של שינוי בתנאים של אשראי כאמור יכולה להסתיר את מצב הפיגורים והביצועים בתיק, אך שימוש זהיר בכלי זה מקובל, כאשר הוא מבוסס על נכונות מחודשת ויכולת לפרוע את ההלוואה, וכאשר הוא מובנה ונשלט (controlled) על ידי מדיניות פנימית נאותה.
3. על ההנהלה לוודא כי ניהול סיכונים ובקרה פנימית מקיפים ואפקטיביים נקבעים ומתוחזקים כך ששינויים בתנאי חוב נשלטים ומנוטרים בצורה נאותה על ידי ההנהלה. החלטה על שינוי בתנאי חוב, צריכה להיתמך במערכות המידע הניהוליות של התאגיד הבנקאי.
4. מערכות מידע ניהוליות נאותות בדרך כלל מזהות ומתעדות כל הלוואה שעברה שינוי בתנאים, לרבות סוג השינוי שבוצע ומספר הפעמים שפעולה כזו נעשתה. תיעוד מראה בדרך כלל כי עובדי התאגיד הבנקאי התקשרו עם הלווה, כי הלווה הסכים לשלם את הלוואה במלואה, וכי ללווה יש את היכולת לפרוע את ההלוואה. על מנת שיהיו אפקטיביות, מערכות מידע ניהוליות צריכות גם לפקח ולעקוב אחר ההיקף והביצועים של ההלוואות שעברו שינוי בתנאים, לפי סוג השינוי שבוצע, לרבות הלוואות שנכללו בתכנית לייצוב לוויים (placed in a workout program)¹.
5. תאגידים בנקאיים צריכים לאמץ ולעמוד בסטנדרטים מפורשים הקובעים את אופן השימוש בשינוי בתנאי חוב של הלוואות עם מועד סיום ברור ושל הלוואות ללא מועד סיום ברור. הסטנדרטים צריכים להתייחס לכל הפחות לנושאים הבאים:
 - על הלווה להראות נכונות מחודשת ויכולת לפרוע את ההלוואה.
 - הגבלת הכמות והתדירות של שינויים מסוגים שונים בתנאי החוב.
 - מגבלות מינימאליות המתייחסות למספר תשלומים רצופים של קרן וריבית שנדרשים, וכן מגבלות המתייחסות למימון נוסף לצורך ביצוע תשלומים כאמור.
 - מגבלות לגבי שינוי בתנאי חוב שנמצא בפיגור או בחריגה.
6. ההנהלה צריכה להבטיח כי קיים ניהול סיכונים, בקרות פנימיות ובקרות על דיווח מקיפים ואפקטיביים, שנקבעים ומתוחזקים כדי לתמוך בתהליך הגביה וכדי להבטיח הכרה בהפסדים במועד. מערכות מידע ניהוליות צריכות לעקוב אחר ההיסטוריה של הלוואות שעברו שינויים בתנאי חוב, כדי שיהיו אפקטיביות.

העמ' הבא 111-637

¹ לעניין תוכניות לייצוב לוויים, מערכות המידע הניהוליות צריכות לעקוב אחרי ההיסטוריה של הפחתות הקרן, המחיקות החשבונאיות והשינויים האחרים של הלוואות שעברו תכניות לייצוב לוויים, לפי סוג התכנית.